

COLECȚIA INSTITUTULUI DE ISTORIE
„A.D. XENOPOL”

Frământările modernității:

discursuri, oameni, instituții

MARIUS CHELCU • DORIN DOBRINCU
(editori)

*Lucrările Conferinței
Institutului de Istorie „A.D. Xenopol”*

Ediția I, 2019

EDITURA UNIVERSITĂȚII „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI

COLECȚIA INSTITUTULUI DE ISTORIE „A.D. XENOPOL” IAȘI

Colecție coordonată de dr. Marius Chelcu și dr. Dorin Dobrinu

Volum finanțat prin proiectul derulat între Academia Română – Filiala Iași și Primăria Municipiului Iași, nr. Acord 57530/12.05.2022, înregistrat ARFI cu nr. 2879/19.05.2022.

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Ovidiu Buruiană, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași
CS I dr. Flavius Solomon, Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” al Academiei Române – Filiala Iași

Redactor: Cerasela Cirimpei

Tehnoredactare: Mihaela Răducă

Coperta: Manuela Oboroceanu

Foto copertă: Clădirile în care a funcționat Institutul de Istorie „A.D. Xenopol” – str. Arcu nr. 1 (Academia Mihăileană), str. Lascăr Catargi nr. 15 și str. Codrescu nr. 6.

ISSN: 2971-8279

ISSN-L: 2971-8279

ISBN: 978-606-714-726-1

Toate drepturile rezervate.

Este interzisă reproducerea totală sau parțială a acestei cărți, prin orice procedeu electronic sau mecanic, fără permisiunea scrisă a Editurii Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

© 2022, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași

700109 – Iași, str. Pinului, nr. 1A, tel./fax: (0232) 314947

<http://www.editura.uaic.ro> e-mail: editura@uaic.ro

Director: prof. univ. dr. Constantin Dram

Cuprins

<i>Abrevieri</i>	9
<i>Introducere</i>	11

Norme sociale și proiecții economice la începuturile modernității

Gheorghe LAZĂR, <i>Administrarea domeniului mănăstiresc din Țara Românească. Catastiful de venituri și cheltuieli al mănăstirii Nucet (1731-1739)</i>	17
Nicoleta ROMAN, <i>Necinstirea părinților și pedepsirea copiilor. Legea familiei și hotărârea tribunalului în Valahia rurală (1800-1860)</i>	55
Marius CHELCU, <i>Negustori și meșteri într-o lume în schimbare (Moldova spre jumătatea secolului al XIX-lea)</i>	81
Mihai-Cristian AMĂRIUȚEI, <i>Despre „averile grecești răpite în vremea ienicerilor” în 1821 și litigiul din anii 1836-1841 pentru un clopot destinat de doamna Smaragda Callimachi mănăstirii athonite Sf. Pantelimon</i>	93

Educație, viziuni culturale și grupuri etno-naționale în lungul secol XIX

Cătălina MIHALACHE, <i>Edificarea unei instituții moderne românești: inspecția școlară. Începuturi și interpretări</i>	111
Mihai MÎRZA, <i>Johann Freywald, „arhitecton” și „antreprenor” al catedralei din Iași</i>	131
Remus TANASĂ, <i>„Chestiunea armeană” și Congresul de la Berlin</i>	149
Andrei CUȘCO, <i>„Chestiunea evreiască” în sursele diplomatice rusești și austro-ungare (1899-1905)</i>	157

Modelarea spațiului public: idei, politică, societate

Simion-Alexandru GAVRIȘ, <i>Un ziar conservator de la începutul domniei lui Carol I: „Ordinea” (august 1866 – februarie 1867)</i>	177
Liviu BRĂTESCU, <i>Politică și opinie publică în România în a doua jumătate a secolului XIX. Repere privind problema națională</i>	191
Mihai CHIPER, <i>Când Unirea devine o decepție: „Comitetul pentru apărarea intereselor economice și culturale ale Moldovei” (1891)</i>	215

Mihai-Ștefan CEAUȘU, <i>Societatea bucovineană sub impactul democratizării vieții politice provinciale (sfârșitul secolului al XIX-lea – începutul veacului XX)</i>	275
Dinu BALAN, <i>O figură mai puțin cunoscută a parlamentarismului românesc: Mariu(s) Theodorian Carada</i>	281
Marian HARIUC, <i>Andrei Oțetea și reabilitarea lui Nicolae Iorga. Câteva considerații</i>	305

Indivizi, comunități și diplomație în timpul și după Marele Război

Grigorii ȘKUNDIN, „ <i>Al său printre străini, străin printre ai săi</i> ”: <i>Stanislav Alfonsovici Poklevski-Koziell, trimisul rus la București, 1913-1916</i>	321
Daniel CAIN, <i>Etnie și cetățenie în timpul Marelui Război. Cazul Vechiului Regat</i>	331
Marian ZĂLOAGĂ, <i>În captivitatea românilor pe parcursul Marelui Război. Experiența internării civilului sas dr. Wilhelm Zekely</i>	347
Sorin IVĂNESCU, <i>Formațiile (corpurile) de voluntari români în timpul Marelui Război</i>	401
Bogdan SCHIPOR, <i>România și problema frontierelor Poloniei la sfârșitul Marelui Război</i>	415

România și lumea în primele decenii postbelice

Alexandru D. AIOANEI, <i>România și Marea Britanie în primii ani postbelici. Începuturile unei relații sinuoase</i>	425
Dorin DOBRINCU, „ <i>За Румъния</i> ”/„ <i>Pentru România</i> ”. <i>Ajutorul bulgar acordat regiunilor de la nordul Dunării afectate de foamete, 1947</i>	451
Paul NISTOR, <i>Pași către apropierea româno-americană. Anul 1964 și vizita ministrului de Externe al României, Corneliu Mănescu, în Statele Unite ale Americii</i>	489
<i>Lista autorilor</i>	503
<i>Imagini din timpul Conferinței, Iași, 5-8 iunie 2019</i>	509

Volumul reunește, sub titlul *Frământările modernității: discursuri, oameni, instituții*, 22 de texte grupate în cinci secțiuni tematice, în mare parte dintre cele care au fost susținute în cadrul Conferinței Anuale a Institutului „A.D. Xenopol”, care a avut loc în zilele 5-8 iunie 2019. Sunt studii diverse ca dimensiuni și metodă, aparținând membrilor Institutului și colaboratorilor din țară și din străinătate, ce supun atenției cititorului subiecte care, în timp, încep din secolul al XVIII-lea și urcă până în primele decenii de după cel de-al Doilea Război Mondial. Gruparea tematică a textelor a fost făcută în interiorul a cinci capitole, anume: *Norme sociale și proiecții economice la începuturile modernității; Educație, viziuni culturale și grupuri etno-naționale în lungul secol XIX; Modelarea spațiului public: idei, politică, societate; Indivizi, comunități și diplomație în timpul și după Marele Război, încheind cu România și lumea în primele decenii postbelice.*

Volumul este dedicat memoriei lui Mihai Dim. Sturdza, ca formă de apreciere a celui pentru care noblețea nu a fost un titlu – deși era o moștenire istorică –, ci o formă de existență, un model de conduită profesională și umană, imposibil de trecut cu vederea.

9 786067 147261